

Breedexpo 2 projekti tulemustest Eesti vaates

Tanel Bulitko

Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu

Juhatuse esimees

Mida Breedexpo 2 õpetas?

- Breedexpo 2 projekt – aretusmaterjali, oskusteabe ja tõuloomade eksport uutele turgudele
- Turud: Aserbaidžaan, Usbekistan ja Türgi
- Turud ei olnud meile uued.
- Õpetas, et tähtis ei ole vaid ühepoolne suhtlemine, vaid klientide kohale toomine ja selle raames korraldatavad seminarid, koolitused, farmivisiidid.

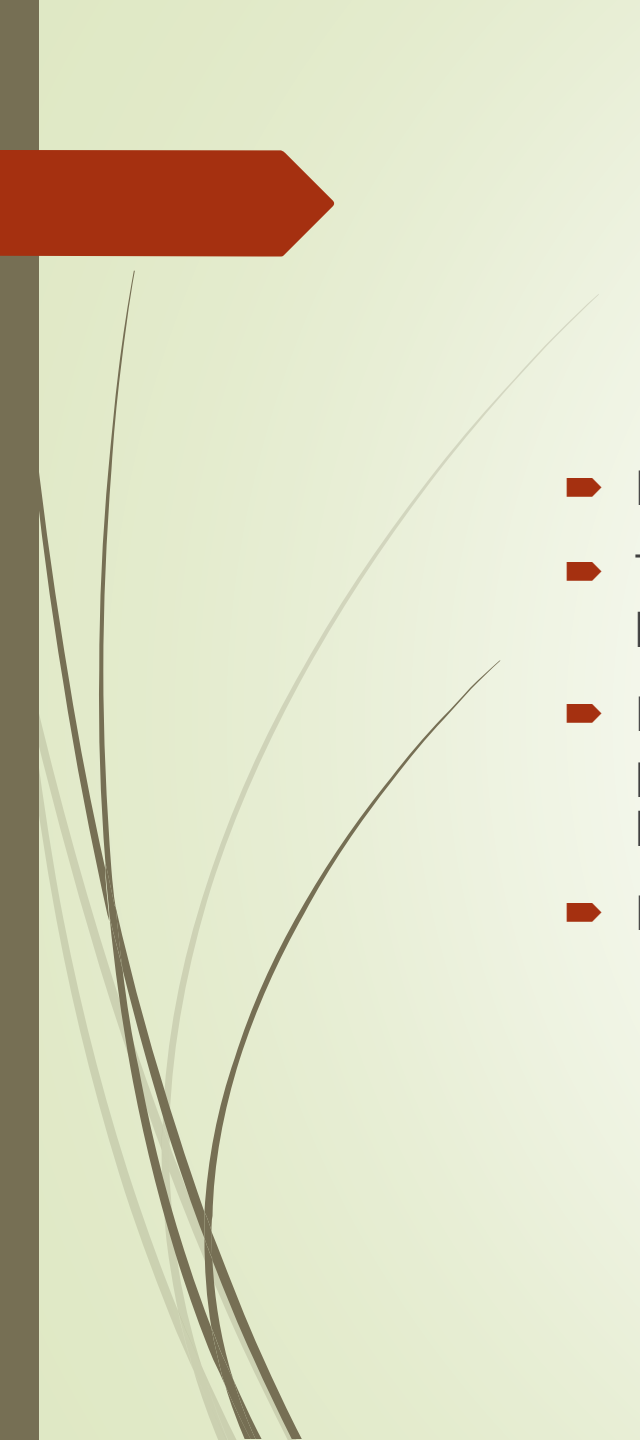
Mida Breedexpo 2 andis?

- Hea võimalus koostööks Eesti, Soome ja Läti vahel
- Eesti kasutas neid võimalusi täiel määral
- Enam tulu loomade müügist saab tulla kolmandatest riikidest
- Euroopasse müüki vähe
 - huvi puudumine, EL poliitika, rohepööre
- Andis hea võimaluse käia väljas oma stendidega erinevatel põllumajandusmessidel kõigis kolmes sihtriigis. Otsesuhtlus farmeritega, nende tagasiside.
- Sihtriigid on kultuuriliselt väga erinevad ja kergem on hoida seal kontaktisikut, kui hakata otse farmeritele loomi müüma.

Eesti eelis

- Eesti eelis veiste müügil
 - Preemiumtoode
 - Karjastruktuur – hea võimalus saada palju loomi ühest farmist
 - Piimatoodang Euroopa parim
 - Veiste tervis
- Soome pole olnud huvitatud loomade ekspordist. Neil on soov teada, kuhu ja millistesse tingimustesse loomad läheksid.
- Breedexpo 2 on muutnud Soome tootjaorganisatsioonide suhtumist ja arusaama, et tõuveiste müük on farmerile hea tuluallikas.
- Toimus koolitus Soome farmeritele, vaja oleks teha koostööd. Täna ei ole Eestist nii palju loomi pakkuda, kui nõutakse.

-
- Hea oleks saada loomi Soomest.
 - Täna on juba olemas pakkumine tiinetele ja mittetiinetele veistele ja peame läbi rääkima.
 - Lätiga meil sellealast koostööd ei ole, sest meie karjade tase ja geneetiline potentsiaal on niivõrd erinev, aga ei saa välistada suuremate karjadega koostööd tulevikus.
 - Plussiks on Eesti, Läti ja Soome ühtlane karjade veterinaarne staatus.

Breedexpo 2

- Projekt oli rohkem aretusmaterjalile kui loomadele suunatud, aga veiste turg on sisse tallatud ja sellele järgnev etapp ongi aretusmaterjal sperma ja embrüote näol.
- Raskuskese on kindlasti tohutu suur rahvusvaheline konkurent aretusmaterjali turul ja Eesti on nii väike. Lätis praktiliselt tootmist ei toimu ja ka Soomes väga vähe, aga soomlased kuuluvad VikingGeneticsi kontserni ja neil on võrgustik juba varasemalt välja kujunenud.

Aretusmaterjali müük – 283 860 doosi Türki

	EHF	EHF Red	Ab	Hf	Li	Kokku
Veebr. 2025	53 000	52 245	14 000			119 245
Sept. 2025	131 770	14 360	7 985	4 500	5 000	164 615

Müük sihtriikidesse 2024

Riik	Piimatõud			Lihatõud			Tapa-loomad	Kokku
	Tiined	Mittetiined	Aretuspull	Tiined	Nuuma-	Aretuspull		
Türgi	2142	118						2260
Aserbaidžaan	297			165				462
Gruusia	546			10				556
Horvaatia					156			156
Ungari					102			102
Makedoonia				96		2		98
Bulgaaria	68							68
Poola							2359	2359
Malta	9		3		42			54
Usbekistan	653				476	15		1144
Kokku	3715	118	3	271	776	17	2359	7259

Veiste müük sihtriikidesse 2025 – 1944 looma

	AZ	TR	UZ
Tiined mullikad	1155		66
Mullikad		723	

Eduka projekti eelduseks on ka kauba kvaliteet. Kui poleks olnud ETKÜs toodetud sperma kvaliteet kõrge, poleks saanud seda pakkuda. Lätis seda võimalust ei ole.

Suured tänud:

- Breedexpo 2 projekti veduritele:
 - Silja Lehtpuu
 - Triin Tintse
 - Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda
- See on olnud üks esimene selline koostööprojekt, kus loomakasvatussektor on EPKK poolt kaasatud rahvusvahelisse koostöösse.

Täna tähelepanu eest!

